

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie ze skargi uczestniczki B.C.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia
Sądu Rejonowego w J.
z dnia 23 sierpnia 2017 r., sygn. akt I Ns [...],
w sprawie z wniosku W.M.S.
przy uczestnictwie B.C., Skarbu Państwa - Starosty [...], L.J.C., M.J.C., A.N.,
Ł.M.N., K.N-W., J.E.C. i M.G.C.
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 czerwca 2020 r.,

- 1. odrzuca skargę,**
- 2. oddala wniosek W.M.S. o zasądzenie
kosztów postępowania procesowego w postępowaniu
przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia -
pomijając inne ograniczenia - jest, zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.,
dopuszczalna wtedy, gdy zmiana lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia w drodze
przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Wymaganie
to wynika z przyjętego przez prawodawcę założenia, że odpowiedzialność
majątkowa Skarbu Państwa przewidziana w art. 77 Konstytucji i art. 417¹ § 2 k.c.

może wchodzić w grę wtedy, gdy strona poszkodowana uczyniła wszystko co możliwe, aby nie dopuścić do powstania szkody. Obowiązkiem strony jest wykorzystanie wszystkich istniejących w systemie środków prawnych i dopiero ich bezskuteczność lub brak może - w wypadku wystąpienia szkody - uzasadniać odpowiedzialność państwa.

Uczestniczka wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w J. z dnia 23 sierpnia 2017 r., wskazując, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

Należy jednak zauważyć, że przed wniesieniem skargi do polskiego systemu prawnego wprowadzono kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia, tj. skargę nadzwyczajną, której celem jest eliminacja prawomocnych orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji albo w sposób rażąco naruszających prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie. Zważywszy, że uwzględnienie skargi nadzwyczajnej - zgodnie z art. 91 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tj.: Dz.U. z 2019 r., poz. 825) - prowadzi, z zastrzeżeniem wyjątków określonych w art. 89 § 4 i art. 115 § 2 ustawy - do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania albo do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i orzeczenia na nowo co do istoty sprawy, a więc do eliminacji przyczyny „szkody judykacyjnej”, jest oczywiste, iż spełniając wymagania określone art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., wnoszący skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia musi wykazać, że wzruszenie zaskarżonego wyroku nie jest możliwe także w wyniku wniesienia skargi nadzwyczajnej. Oznacza to, że poczynawszy od dnia 4 kwietnia 2018 r. strona wnosząca skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wypełniając obowiązek przewidziany w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., musi wykazać, że złożyła do uprawnionego organu (art. 89 § 2 lub art. 115 § 1a ustawy o SN) wniosek o wniesienie skargi nadzwyczajnej i nie został on uwzględniony. Niewykazanie tej okoliczności powoduje odrzucenie skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. Wystąpienie do uprawnionego podmiotu nie obliuguje go do wniesienia skargi, aktywność ta jest jednak nieodzowna, gdyż strona czyni w ten sposób

zadość wymaganiu wykorzystania wszelkich dostępnych dla niej prawnych mechanizmów służących wzruszeniu prawomocnego orzeczenia, co warunkuje dopuszczalność skargi o stwierdzenie jego niezgodności z prawem i uruchomienie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Negatywna ocena podmiotu uprawnionego do wniesienia skargi nadzwyczajnej i wynikająca z niej obiektywna niemożność - z punktu widzenia strony - uchylecia lub zmiany prawomocnego orzeczenia w drodze skargi nadzwyczajnej, otwiera drogę do żądania stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, OSNC 2018, nr 12, poz. 121, z dnia 6 listopada 2018 r., II CNP 46/18, z dnia 20 grudnia 2018 r., III CNP 19/18, z dnia 4 stycznia 2019 r., IV CNP 27/18, z dnia 8 stycznia 2019 r., II CNP 47/18, z dnia 10 stycznia 2019 r., II CNP 2/18 i II CNP 8/18, z dnia 11 stycznia 2019 r., II CNP 55/18).

W niniejszej sprawie skarżąca nie wykazała, że zwróciła się z wnioskiem do jednego z organów określonych w art. 115 § 1a ustawy o SN o złożenie skargi nadzwyczajnej od zaskarżonego wyroku i wniosek ten został załatwiony negatywnie.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odrzucił skargę na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

Oddalając zawarty w odpowiedzi na skargę wniosek o zasądzenie kosztów postępowania skargowego Sąd Najwyższy podzielił ugruntowany w judykaturze pogląd, że nie ma podstaw do przyznania takich kosztów stronie, która w odpowiedzi na skargę nie dostrzegła wady skargi prowadzącej do jej odrzucenia (por. por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 563/01, z dnia 1 sierpnia 2007 r., III CSK 185/07, z dnia 19 listopada 2014 r., III CSK 280/14, z dnia 6 listopada 2018 r., II CNP 18/18).

jw